

General Leutnantier / Öfverstar / Häuptmän / Ca-
pitainer / Befalningshafware och Anförare aff
vårt Krigsfolk så til Foot som til Häst / the ware
sigh Frankoser eller aff annan Nation at the hör
samlingen och stricte, hwar och en effter sitt Stånd
och så willda deß anförtrödde Rättigheet och Juris-
diction sigh sträcker / fullgiöra och effterkomma
dhenne Declarations Innehåld och Vår ther i sat-
tade nådige Willia / Och at thetta Ord ifrån Ord /
vthi alle Städer i Vårt Rike / widh alle Stölan-
ter och Hambuer / som ock på Broor och andra Or-
ter ther thet aff nöden wara kan / publicera och
anslå / på thet at ingen må kunna föregifwa sigh
thetta ofunnugt wara. Datum Warsaile den 28.
Augusti Anno 1676.

L O V I S.

68.
RESPONSIO
Ad Libellum Memorialem
S. REGIÆ MAJESTATI &
REIPUBLICÆ
POLONIÆ
nuper abs Danico Ministro
exhibitum.

Adjunctus est Libellus ipse Danicus.

Postquam copia mihi facta fuit conspi-
ciendi libellum memorialem, quo pau-
cos ante dies ministro Danico apud S.^m
R.^m M.^{tem} & Remp. Poloniæ in no-
stram nationem debacchari libido fuit,
illud quidem insolens aut inexpectatum haudqua-
quam visum fuit, quod & heic locorum hostes nobis ex-
citare Dani saragant, quippe quibus odia in nos acer-
bitate plusquam humana exercere nativū est. Hoc dun-
taxat indignitatis non ferendæ judicabatur, istum ho-
minem tam abjecte de sapientia & generositate S.^m R.^m
M.^{tem} Reiꝫ; publicæ Poloniæ sentire, ut frivola ista aut
facta, quæ deblaterat, pondus aliquod ad sanctissimo-
rum fæderum, sinceræq; amicitiae vinculum abrumpen-
dum habitura sperare potuerit. Nam cum facile
concedere queamus, ut alter suo periculo insaniat, sum-
mæ injuriæ loco est, si ita temerè in furoris sui societa-
tem nos deposcat. Quanquam autem plane confi-
dam. S.^m R.^m M.^{tem} inclutamq; Remp. Poloniæ
ultra tam indecora petita averſaturam, & ex iisdem ge-
nium nationis Danicæ liquidius æstimaturam: officii
tamen mei ratio utiq; requirebat, ad istum libellum
quædam reponere, num fortasse Minister Danicus
permoveri possit, ut deinceps circa apricandam animi
sui saniem si non pudoris sui, saltem dignitatis aliorum
rationem aliquam habeat. Ac illud quidem eximie
vanitatis est argumentum, quod toto orbe extare dicit
præ-

præclara amicitiae monumenta, quibus quondam Reges
Daniæ & Resp. Poloniæ sese invicem devixerint. At-
qui nullibi terrarum alia amicitiae inter istos populos
monumenta extant, quam quæ simplici benevolentiae
contestazione, & promiscuæ humanitatis officiis inter
eos, quibus singularis quid negotii non intercedit, ab-
solvuntur. Quin & ea utriusq; Regni est conditio,
ut aliam amicitiae speciem, nisi casu quam rarissime
contingente, capere nequeat; saltem quæ nullo mo-
do comparari debeat cum illa necessitudine, qua Re-
gna Sueciæ & Poloniæ per communis utilitatis atq; se-
curitatis rationem adstringuntur. Sane enim & olim
ea fuit gentis Polonicæ in Sueciam proclivitas, ut de-
ficiente domi stirpe Regia ex hacce sibi potissimum
Reges petere voluerit. Et Poloniam ex uno latere
Domus Austriaca, ex altero Moscovia cingit, qua-
rum utraq; etiam Suecicis ditionibus imminet; non
possunt non Sueci Poloniq; mutuae conservationi stu-
dere, siquidem propriam utriq; incolumitatem amant.
Ast Daniæ, utpote potentissimorum statuum interje-
ctu à Poloniæ dijunctæ, & quam nulli communes æ-
muli rationes cum hac conjunctas habere subigunt,
parum interesse potest, salva sit hæcce, an pereat; eo-
que quicquid illa de amicitia erga hanc contestetur,
intra mera & inania verba subsistere est judicandum.
Quin potius cum Dani ex odio in Suecos amicitiae
Muscorum adrepere, eosq; in ipsam concitare omnib;
modis laborent, qui tamen Russi nulla in parte præva-
lere

lere Suecis possint, ut non inde Poloniæ suspicio & periculum oriatur: manifestum sane est, Dano prægravem Poloniæ vicinum & æmulum ipsis Polonis longe esse potiozem. Pariter inania sunt ea verborum lenocinia quæ sequuntur de Regis Daniæ desiderio amicitiam cum Rep. Poloniæ à maioribus acceptam non solum continuandi, sed & maiorem in modum augendi. Nam non solum per nativam conditionem istorum regnorum ea amicitia ultra verba procedere nequit; sed & ubi illa hoc tempore, tot hostibus ad exitium Sueciæ imminetibus arctius adstringatur, non posset non eadem in Poloniæ damnum vergere; quippe cum ex istius ruina insigniter sint augendæ opes eorum, quos intra mediocritatis cancellos cohiberi Poloniæ quam maxime interest. Inane quoq; est, quod Minister Daniensis addit; *nos omnes artes eo convertere, ut Gentis Poloniæ studia animosq; à Rege Daniæ avertamus.* Nam quicquid nobis jam cum S.^a R.^a M.^{ta} & Rep. Poloniæ agitur, id nullo modo tangit amicitiam, quæ per naturam status Polonici cum Dania est aut esse debet; & ut illa intra hosce terminos perpetuo subsistat, Suecia neq; invidet neq; repugnat. Cuius sane tanta vis non est, ut S.^a R.^a M.^{ta} & Resp. Poloniæ per eam impediatur, quo minus assistere queat Sueciæ adversus eos, quibus cum Dano sese hoc tempore copulare placuit, & quibus ut succenseat Polonia gravissimas rationes habet. Cum præsertim toto hocce bello Dania nihil quærat, quod Poloniæ ullo modo prodesse queat. Eoq; nihil contra

contra antiquam virtutem & fidem factura est Gens Polonica, si non ea solum ratione, de qua minister Danicus conqueritur, sed & longe efficaciori Suecis hoc rerum articulo adsistat. Sunt & illa genii Danici luculenta specimina, quod & Suecos Polonorum inimicos adpellare, & quæ ante aliquot annos Poloniæ cum Danis intercedebat, conjunctionem tanquam horum in illam singularis affectus argumentum extollere non erubescat. Nam præterquam quod lis illa, quæ ante hac nostras nationes, repugnante ipsarum nativa utilitate, infeliciter colliserat, æterna pace dudum sit composita, ipsa etiam radice, ne repullulascere aliquando posset, penitus excisa; ea sane controversia non ex ipso harum nationum ingenio, aut habitudine aliquantiusq; Regni enata est, sed ex peculiari negotio familiaris Regiæ; qua certorum hominum artibus ipsa tandem resp. Poloniæ involuta est, repugnantibus licet multis sapientissimis, & patriæ suæ amantissimis apud eos viris, qui publice ac privatim contestabantur, licet privatam familiaris Regiæ ad Rempublicam non spectare, nec ob eam bellum sumendum in nationem, qua ut semper amica utantur, utriusq; intersit. Quo colore ergo quis, nisi plane effrons, Suecos Polonorum inimicos vocaverit? Non minus absurdum est, amicitia Polonorum velle imputare, quod superioribus annis Dani Suecos bello Polonico distractos à tergo invaserint. Sane enim quamdiu Poloniæ res in an-

gusto videbantur esse, nusquam sese ad auxilium ferendum commovebant Dani. Sed cum Suecos eo jam redactos crederent, ut nulli ex Polonia dare ut evadere, tunc demum vetus suum artificium exercere in mentem veniebat, quo solenne ipsis est Suecis insidias struere, & infortunio aliquo implicitis à tergo ingruere, adversus florentes & paratos subdolam quietem agitare. Cum igitur istud bellum Dani hautquaquam in Polonorum gratiam, sed unice ex inlita sua in Suecos malignitate susceperint, improbe nunc Minister Danicus S.^m R.^m M.^{ti} & Reip. Polonix jacturam provinciarum, quam eo bello Dani fecerant, in faciem exprobrat. Porro dum idem per protervam conviciandi libidinem Suecis *fluxam ac temporariam amicitiam*, (cujus nullum idoneum exemplum afferre novit,) & *insatiabilem nullogue equi & juris limite terminatam finium proferendorum aviditatem* objicit, contra regulas artis suae parum memor fuisse videtur recentissimi facti, quod in aeternum fidei & abstinentiae Danicae, si Diis placet, monumentum praestabit, dum Celsissimus Dux Holsatiae consanguineus & sororius contra literas & sigillum Regiam custodiae mancipatur, & ad subscribendas iniquissimas condiciones adigitur, subditiq; modo plusquam hostili pecunia emunguntur. Nam quomodo Rex Daniae paternum fidei in nos exemplum jam expresserit, memorare nihil attinet, cum in eo nil nisi semina naturae suae secutus fue-

tus fuerit. Sed & illud hominis non nimium circumspécti argumentum est alieni invadendi cupidinem aliis objicere, qui nuper arctissimam Domini sui cum Austriacis ac Brandenburgico societatem ambitiose inculcaverat. Parem incogitantiam arguit, quod cum paulo ante *Gentis Polonicae antiquam virtutem & fidem* per subdolam blandiloquentiam extulisset, mox sui oblitus S.^m R.^m M.^{tem} & Remp. Polonix ad parem cum Danis perfidiam, ad sanctissimae pacis, aeternorumq; foederum violationem, ad legitime parta amicis eripienda adhortatur. Si circumspicias, quibus rationibus tam fædum facinus istis persuadere conetur, præcipuo loco audis *opportunitatem temporis*, quasi nunc maxime tempestivum sit perfidiam in Suecos exercere, quod iidem à multis simul hostibus infestentur. Atqui apud eos, quæ aliqua virtus fidesq; cordi est, ejusmodi opportunitas temporis ad hoc valere judicatur, ut eo firmius foederum religio adstringatur, & amicitiae officia majore cum studio expromantur. Nam florentibus nostris rebus lociis & amicis usq; adeo opus nobis non est, & iidem tunc, ut nostro favore frui queant, ultro sese nobis venditare solent. Quin amicitias & societates ideo secundis rebus nostris colimus, ut eadem adversis subsidio nobis sint. Sed qui opportunitatem temporis, & adversitates amici ad hoc valere statuit, ut citra ullam aliam causam amicitia abruptatur, foedera proculcentur, ad deripienda istius bona ratur is

tur, is fidem & amicitiam inter instrumenta fallendi
disponit, & publicam pejerandi atq; latrocinandi li-
centiam in genere humano stabilitum it. Sed & di-
gnum totius libelli importunitate est, quod Minister
Danicus S.^{am} R.^{am} M.^{tem} & Remp. Poloniæ *verum su-
um interesse*, velut isto magistro indigentem, docere
aggreditur. Quod quidē n ex mente istius primo in
hoc consistit, ut amicitia, fides ac foedera inter vitia ha-
beantur, utq; vicinus vicino perpetuas insidias struat,
& satis causæ ad eum invadendum iudicet, quod jam
cum aliis in vasoribus colluctatur. Perinde quasi non
aliquando in eos, qui eiusmodi sapientiam profiten-
tur, sua exempla recidere queant. Tum peculiariter
ostentatur Livonia, cuius repetendæ occasio si nunc
omittatur, vix unquam postea reditura sit. Atqui si
tam religiosa pace sancitæ cessiones non ulterius vim
habent, quam quousq; occasio alterum cum hostibus
luctantem à tergo invadendi arriserit, frustra circa pa-
cem componendam populi laborant, & vix ulla ratio
bellis sopiendis relinquitur. Ne multis memorem, Li-
voniā hancquaquam fuisse antiquam Poloniæ posses-
sionem, sed quæ necessitate subigente, ut sæviorem do-
minum effugeret, sub tutelam Poloniæ se contulit,
post per aleam belli iterum separata, sic ut corpus Po-
loniæ nullam inde lacerationem aut deformitatem
senferit. Et sane longe magis interest Poloniæ Sue-
corum favorem adversus præpotentes ipsius vicinos
perpetuo

perpetuò sibi habere pignoratam, quàm patrato adver-
sus ipsos quod Dani volunt flagitio, (de cuius successu
cantum illi non est) iisdem necessitatem imponere qua-
vis occasione paria reponendi, & ad æmulos Poloniæ
studium suum transferendi. Sed nec illud in mentem
venisse videtur Ministro Danico, quod nobis ansam
præbuerit longe plausibilis argumentum ab ipso con-
tra nos venditatum in socium Danorum Electorem
Brandenburgicum retorquendi, cui supremum in Bo-
russiam jus, turpi foederum nundinatione partum,
iterum eripiendi jam Poloniæ opportunitas non facile
reditura obtigit; præsertim cum subditi ejus regionis
vetus Poloniæ regimen anxie desiderent, & sub duris-
simo iugo dudum ingemiscant. Quod porro Mini-
ster Danicus Genti Poloniæ metum incutere satagit,
quasi Borussiae regi à Suecis periculum aliquando
immineat, nisi hoc tempore injusto ipsos bello petant,
id satis adparet profectū abs tali qui pensi nihil habet,
an quæ garrit speciem rationis aut probabilitatis præ se
ferant, an minus, modò aliqua viâ acerbiter animi
sui in alios exoneret. Quippe cum Suecis nulla sit
facultas acquirendi aut retinendi regionem à ditioni-
bus suis disjunctam, quam non solum Polonia, sed &
multæ nationes, quibus commercia ibi agitantur, sunt
propugnaturæ. Quin potius nemo est, quem Polonia
circa eam regionem magis suspectum habere debeat,
præter Electorem Brandenburgicum, siquidem quem
B sibi

sibi cum sociis scopum præfixit obtinere contigerit; utpote qui metu Suecorum solutus nihil sibi commodius sit crediturus, quam eam Borussiae partem, ditionibus suis interpositam, sibiq; tam opportunam absorpsisse, quæ inter alia viam quoq; præbitura sit parandæ potentiae maritimæ, cui, cum alia ratio non supereretur, in hoc bello exercita piratica prælusit. Præterea valde jejune de sapientia S. R. M. & Reipl. Poloniae sentire oportuit Ministrum Danicum, si Eidem abs se persuaderi posse speravit verum Poloniae interesse in eo versari, ut Sueci Danicæ sociorumq; armis ad honestam & securam pacem adigantur, & intra antiquos limites compingantur. Si enim ex istis hominibus quæras, quid tam specioso vocabulo honestæ & securæ pacis intelligant, nihil aliud ipsos velle deprehendas, quam ut, Suecis Gallisq; ad incitas reductis, ipsorum factio horum spoliis locupletetur, adeoq; domus Austriaca tandem ad plenum Europæ arbitrium pertingat, oppressis qui hæcenus ejus ambitioni remoram injece- rant, simulq; Elector Brandenburgicus, qui jamdudum nil nisi de Regibus in ordinem redigendis crepat, pares spiritibus suis opes sortiatur. Atqui potentia Austriaca Poloniae semper fuit suspecta, ne in ipsam quoq; aliquando tentare vellet, quod circa Hungaros, Bohemosq; ipsi successerat. Et Electorem Brandenburgicum veterem Poloniae vassallum ad id fastigii provehi, ut eidem deinceps sit formidabilis, id sane Poloniis neq;

nis neq; tutum, neq; decorum fuerit. Sic & quod istis hominibus subinde in ore est carmen de Suecis intra antiquos limites redigendis, oppidò quam absurde Poloniae occinitur; quippe qui satis intelligunt, mutilata Suecia vicinos ipsorum magis formidabiles reddi, seq; Sueciæ studiis adversus illos frandari. Et quo privilegio cautum est Danis, sociisq;, quo minus & ipsi eodem jure, quod in cæteros statuunt, uti teneantur? Atqui præterquam quod hoc modo omnium populorum status sursum deorsum volvendus sit, etiam Danis tunc parum lætabile sit futurum, si in antiquum statum reponatur Norvegia; siq; Domus Austriaca & Brandenburgicus Elector ad primævam tenuitatem redigantur, qui sane enormibus suis incrementis non usq; adeo modeste usi sunt, aut adhuc utuntur. Enimvero S. R. M. & Resp. Poloniae, etiam me non monente intelligit, prudentis esse, ex vicinis bello inter se collisus haudquidquam unius ambitioni aut acerbitati ita favere, ut alterum plane opprimere queat; sed potius talem esse pacem quærendam, per quam populorum vires in æquilibrio permaneant, & si quis suæ libidini obsecutus æquas condiciones admittere nolit, eum à cæteris, quorum id ullo modo interesse potest, intra limites rationis redigendum. Miscet deinceps minas Minister Danicus, velut vixdum coalita Poloniae quies in discrimen danda, & reflorescens commerciorum usus penitus sit extinguendus, ni S. R. M. & Respublica Poloniae ad im-

potentem Danorum libidinem sese componat. Istud quidem est non obscure aliis statibus leges velle præscribere. Ast prolixius mihi de virtute Gentis Poloniæ polliceor, quam ut ad Dani & Brandenburgici minas sint trepidaturi. Neq; crediderim nationes illas, qui cum Polonis commercia tractant, emolumentum suum post nutus Danorum habituras. Deniq; ne quis amplius dubitet, libelli Danici scopum non esse serii quid aut æqui à S. R. M.^{ca} & Rep. Poloniæ petere, sed duntaxat nullam occasionem malignitatis in Suecos apicandæ negligere; sane petitio prorsus confusa & vaga est, quæ handquaquam in certa aliqua re figitur, nec ita concepta est, ut definiti quid ad eam responderi possit; nisi hoc unum; quod Minister ille impudenter plane nationis suæ characterem in Suecos conetur transfundere. Nam si velis exprimere hominem, qui *temporarius blanditiis non à vero affectu, sed à necessitate, metu, astuq; profectis* aliis adrepere soleat, uno verbo Danum dixeris. Tandem validissimam velut impressionem in animos Polonorum facere conatur Minister Danicus, dum rehostimenti loco, si obtineat petita, S. R. M. & Resp. Poloniæ certum suppetiarum numerum contra Christiani nominis hostem offert, sed ne istis suppetiis nimium gloriantur Poloni, additur, *subsecuta pace*; id est, postquam Dani cum sociis improbo voto potiti sunt, ut cum alios vicinos, tum Poloniam impune deinceps contemnere possint. Nimirum non desipiunt Dani,

Dani, si in ejusmodi leges cum Polonia convenire possunt, ut ipsi quidem hujus favore res suas in fastigium exoptatum collocare queant, hanc autē aliquid nescio quid in casum incertū expectare jubeant, nulla alia cautione, quam fidei Danicæ, interposita; cui quantopere nitendum sit, vel solus libellus Ministri Danici, ex intima ejus gentis disciplina profectus, documento esse potest, quippe quò nihil aliud agitur, quam ut alii ad violanda pacta nullo perfidiæ colore aut prætextu urgeantur; & in quo palmarium ratiocinium est hoc: antiqua virtute ac fide es, igitur & ipse socio & amico, ab aliis inique oppresso, perfidē insulta. Quæ cum ita sint, nullum plane dubium mihi restat, quin S. R. M.^{ca} & Resp. Poloniæ non modo fædam animi dispositionem, quæ ex libello Ministri Danici relucet, ultro detestatura; sed & eo pronius rationes suas cum Suecia conjunctura sit, quo magis ipsius quoq; interest, ne pares superbiæ suæ opes nanciscantur, qui nonnullos sub initia belli successus tam insolenter ferunt.

Ad Serenissimum Potentissimumq; Regem

POLONIÆ,

totamq; Rempublicam.

EXtant toto orbe præclara amicitiae monumenta, quibus veluti vinculis Majores Serenissimi Reges Daniæ Norwegiæque, Domini mei Clementissimi, & inclita hæc Respubl. se invicem devinxere, ac non minori desiderio flagrat S. R. M. Daniæ acceptam à Majoribus suis angustæ memoriæ, in hac gente amicitia non solum continuandi, sed etiam majorem in modum angendi, præsertim hac tempestate, ubi ejus, Confœderatorumque suorum hostes, eò artes & consilia omnia convertunt, ut amicissimæ gentis studia animosq; ab altè memorata S. R. M. Daniæ abalienent; prout jam demum Sueci palam gloriari non erubescunt, superstites ex tot bellis Poloniæ Legionibus ipsis submissum iri, dum eò se rem perduxisse contendunt, ut dimissa magna pars Copiarum Polonicarum ipsis abhinc in Livonia, quod miratur S. R. M. Daniæ, nunc militatum itura sit, quo expeditio inde miles Sueticus in ipsam, aut quenquam Confœderatorum suorum educi possit, milite Polono interea Excubiarum Sueticarum ibidem vices obeunte, sed quod minus his tam inopinatis nuntiis fidem adhibeat S. R. M. Daniæ, ipsa gentis Poloniæ antiqua virtus ac fides

fides efficit, qua persuaderi ipsi non patitur S. R. M. V. ac Rempublicam, adeò à Regia Majorum via deflecti posse, ut Inimicis suis ad oppugnandos Amicos uti velit, quin autem S. R. M. Daniæ pro Amico habeat, eo minus dubitat, quo recentior adhuc est hinc amicitiae illinc inimicitiae memoria, quam ne altius repetam novissimorum temporum duntaxat testimonia advocari operæ pretium fuerit. Ex quibus satis constat, quanti Ser.^{mo} Regi Daniæ steterit ejusdem belli societas, quâ gloriosissimæ memoriæ Parens Ejus tot Provinciarum suarum jactura, totam belli Suetici molem & ruinam inde in se Regnaq; sua avertit. Quod si demum verò superiorum temporum officia præsentium iniquitati posthabeantur, saltem ignorari non potest, quam fluxa ac temporaria Sueciæ Amicitia, quamque insatiabilis nulloq; sive æqui sive juris limite terminata finium proferendorum aviditas sit: Quapropter S. R. M. Daniæ haudquaquam verisimile videtur, quin potius certò persuasa est S. R. M. V. ac Rempl. ad verum interesse suum hac opportunitate attenturam ne tam formidolosæ vicinitatis partes hac tempestate, adversus S. R. M. Daniæ Confœderatosq; suos imprimis vicinos, quibus cum nunc arctiori, quam unquam aliàs Fœderis nexu jungitur, tæsi, vixq; dum coalitam quietem Patriæ, denuo in discrimen dare & resplendentem Commerciorum præcipuè usum, penitus extinguere velit. Quod si igitur S. R. M. V. & Respublica partem Exercitus sui exauctorandam

cen sue

consueverint, fore sperat S. R. M.^{us} Daniæ, ut ipsi potius & Confœderatis suis concedantur, non solum quæ dimittentur forte Copiæ, sed etiam ipsa temporis opportunitate, ejusq; auxilio ad recuperandas ditiones suas uti malint; Quæ omnia ut optatum exitum sortiantur S. R. M.^{us} Daniæ desiderat, ut conducendi militis in Polonia ac Prussia ipsi saltem facultas concedatur, eademq; hostibus suis publicò interdicto adimatur, & si qui forte Polonorum jam à Suecis conscripti, & sub ipsorum signis habeantur, illico discedere & ad suos, se recipere jubeantur. Id quod facilius impetratum fore credit S. R. M.^{us} Daniæ, quo magis S. R. M. V.^{us} ac reipublicæ Polonæ interest, Suecis suis sociorumq; suorum armis ad honestam ac securam demum pacem, intraq; antiquos limites redigi. Fallunt sane & falluntur illi, qui credunt, vel alios ut credant inducere conantur, temporarias Suecorum blanditias à vero affectu potius, quam a necessitate, metu, astuq; proficisci; siq; præsentem repetendæ Livoniæ occasionem, vix unquã abhinc redituram transmittant, frustra aliquando etiam de amissa Prussia Regali conquerentur, seroq; eos, Sueciæ fallacis amicitia pænitebit. Quicquid autem horum obtinuerit, S. R. M.^{us} Daniæ, pro benevolentia ac sinceræ amicitia tessera habebit, seq; mutuò officiorum genere S. R. M. V.^{us} totiq; Reipublicæ Polonæ ad omnes eventus devinctam eoque reputabit, ut subsequente pace ad certum suppetiarum numerum sese contra Christiani Nominis hostem vigore mandati mei obstringat.

Post

Post excusa superiora pervenit in manus ipsius Dni. Legati proprium Responsum Warsaviæ redditum, ipsiq; Regi Poloniae vice Memorialis traditum quod hic subjungere visum fuit.

Serenissime & Potentissime Rex.

Communicatum mihi est nuper ab amico in Germaniã degente scriptum quoddam S.^{re} Regiæ Mre Vestræ totiq; Reipublicæ à Ministro Danico oblatum. Quod cum planè modestiam exuat, & virulentis maledicentiæ aculeis refertum Sueciam ardat, vix alios quam Danos autores habere potuerit, si Brandenburgici excipiantur. Illis quippè solenne est, sine rubore calumniari, ac convitiis probrisq; insectare. Indignum responso omni videri posset, cum vanitas & falsitas ejusdem ubiq; manifestò pateat. Verum cum inter sit S. R. M.^{us} Sveciæ Regis & Domini mei Clementissimi, injurias, in ipsam totamq; nationem Svecicam effræni licentiã eongestas refutari, munerisq; mei ratio hoc à me officium necessariò exigat, liceat cum gratiâ S. R. M. V.^{us} ad singula capita scripti istius famosi respondere, eademq; libertate & jure, quod nobis in se Danici scriptoris, quantumlibet Regis mandatis fulta, immodica tamen & inverecunda licentiã quasivit. Unde nimis lacessiti compulsiq; li-

C

cet

cet mitiora malemus, æqua tamen reponere cogimur, non quidem animo ullo Injuriis certandi, verum ut ostensa Sveciæ innocentia ipsa veritas à Danis miserum in modum laniata, vel involucris abdita, nuda & manifesta M.^{ti} V.^{to} in conspectum sistatur.

Nesciò quâ fronte deprædicare audeant sua in Remp. merita Dani, quæ adeò nulla extant, ut potius monumentis Historicorum proditum sit, non semper eos bonâ fidè cum Borussis, qui partem Reip. hujus constituent, antiquis temporibus egisse, imò certamina inter gentes Sarmaticas & Danicas commissa, mariq; ab hisce in classes incendis sævitum fuisse. Tantumque abest, ut olim vel nuper aliquid in rem hujus Reip. egerint Dani ut facillè etiam ad manus documenta haberi possint, quibus evincitur Ser.^{mo} Regi Sigismundo III. omnibus aliis in rebus ipsos defuisse, præterquam in iis quæ tam ad Sveciam ab ipso alienandam, quam Polonos in Sueciam, utriusq; partis detrimento, concitandos usui fuere. Forsitan autem hoc inter argumenta sua in Poloniam sinceritatis candorisq; referent Dani, quod Anno 1657. ad Seren.^{issim} Regem Johannem Casimirum scribentes, soluta obsidionis ad Friderici-Uddam partæq; ibidem de Svecis victoriæ cujusdam ostentatione Polonos in societate contra Sveciam confirmare non sint veriti, utcumque postea constiterit, nec Svecos ibidem Danorum armis repressos, nec à cingendâ obsidione Friderici-Uddâ destituisse donec illa magna Da-

gnâ Danorum clade, & majore ignominia caperetur. Omnium verò rerum certissimum est, nec tunc temporis, nec unquam alias ullo ex affectu erga Remp. Poloniam arma sua in Sveciam vertisse Danos, verum potius ex aviditate aliena occupandi, cum ab occasione ad id invitari viderentur, quod jus faciale armatæ Daniæ evidentissimè probat, etiam si larvam pietatis in Poloniam fronti obiter obduxerit; Universus scit orbis, quid deinde Reip. commodo præstiterint Dani, qui viribus ejus contra nos defensi, majorem illi gratiam debebant, quam ut illam auxilia contra Turcas poscentem, non re tantum omni, sed & spe vacuam relinquerent, agerentq; non aliter, quam ut Remp. frustra illuc missi Ablegati pænitere oportuerit. Hoc tamen multorum judicio à Daniâ tunc temporis expectandum vix erat, cum illa opibus, viribus, fœderibus potens & instructa esset. Verum illa tunc otiosa, & complosis velut manibus ruinas Europæ spectans, pacis consilia subdole turbabat, nunc incendia orbis callidè fovens ut sese peregrinis litibus immisceret, & socios suis cladibus involvit, ita fallente spes inanes funesto successu, licet fœderatis suis gravis & onerosa & rebus quas temerè ausa impar inveniatur, nihil tamen ab odiis & invidia in Sveciam remittit, ut saltè verbis, iniquis postulatis minisque re inanibus, tam Noviomagi quàm alibi passim, causam suam agere & dignitatem tueri videatur.

Ait Minister Danicus, Daniæ hostes nominatim
Suecos consilia omnia eò convertere, ut studia gentis
Polonæ à Dania abalienent &c. Quod quatenus veri-
tati consonum sit, nemo melius noverit quam M.^{us} V.^{us}
cui parum quod ad Daniam pertinere possit, scriptis
vel oretenus exposui. Nec bene memini an usquam
Danorū in Suecos perfidiam pro merito perstinxerim,
imò licet mihi constaret Ser.^{mo} Daniæ Regem & Ele-
ctorem Brand.^m missis ad S. R. M. V.^m literis id ef-
ficere tentasse, nè M. V. me in aula sua præsentem pa-
teretur, tacui tamen, & ex ista persecutione solatium
cepi gloriæque mihi duxi, quod fidem in Regem & Do-
minum meum tanta capita anxia solitudine suspice-
rent. Cæterum, nullo me hætenus Dania vexavit
metu. Non enim ignarus fui, parum commercii inter-
cedere inter Poloniam & Daniam, quam plurimum
verò inter Poloniæ hostes, tam manifestos, quam occul-
tos & Daniam; præsertim ex eò tempore, quò spe se
dejectam vidit, transferendi sceptri Polonici in manus
Principis ejusdam Dani, quod votum DEus justissi-
mus Regnorum Arbiter, & M. V. incomparabilis vir-
tus, Reique publicæ sapientissimum judicium, eluse-
runt, maximo inclytæ gentis Polonæ bono & emolu-
mento; utpotè cujus libertati Regnis Tyrannicis in-
asveta, Princeps ex domo non tam Regnatrice quam
Dominatrice ortus & artibus dominandi imbutus exi-
tio facile esse potuisset.

Pergit

Pergit porro Datus asserere, Suecos palam glori-
atos esse &c. Cum ego mihi istiusmodi rerum consci-
us non sim neq; credam ullum Suecorum Ministrorum,
alibi tale quid dixisse vel scripsisse & ipsa potrò rerum
evidentia quæ fallere non potest, satis manifestum red-
dat, Suecos nihil hætenus egisse, unde miles Maj. V.
& Reip. Polonæ vel exauctoratus vel exauctorandus
ad ipsos transiret, nescio undenam hæc insomnia & ter-
rores Danos ac Brandenburgicos urgeant. Nam res il-
la quæ Generosum Rybinski spectat, toto cælo ab hac
imputatione distat, quippè eodem jure, quo Electori
Brandenburgico, olim operas suas adversus Suecos ad-
dixit, postea Suecorum partes impetrata prius ab Ele-
ctore venia, amplecti potuit. Verum ut ad assertio-
nem Auctoris revertar, quantumhabet illa maxima fi-
dencia ab eodem venditetur, nondum tamen illi fidem
M. V. habere dignetur, antequam idoneè probet vera
se dixisse; quod si nequit, erubescat, aut saltem cautior
imposterum innocentibus gravis esse desinat. Longè
enim alienum est à Suecicæ mente & moribus, ut Polo-
niæ vires labefactare voluerit, ut ullum militiæ M. V.
& Reip. addictum consultò sciensque conduxerit, du-
rante præcipuè bello Turcico, quin potius suis opibus
& flore militiæ suæ, Poloniam gratis juvare decrevit,
quod consilium corripit Elector Brandenburgicus fœ-
dis fragio novissimo in Sueciam, quæ hoc nefas non ma-
gis detestata est, quam immanem ejus in M. V. & Remp.

C 3

impie-

impietatem, & invidiam, quæ temeratis, ut frequen-
ter solet, fidei foederumq; sacris, undè Reip. ex beneficiis
immenfis obligabatur, non minora tantum quam de-
buit, subsidia illi misit, sed & submissa præter urgentem
necessitatem revocavit, undè Turcis animi creverunt,
revocataq; demum ex desertoribus militiæ Poloniæ a-
dedò adauxit, ut duplo vel triplo ferè numerosiori
quam, quem miserat, milite Poloniâ exiret. Taceo
quantum sanguinis Polonici in castris militet, quorum
pars magna astu officialium Electoralium ad transfu-
gia sollicitati, M. V. Reip. Dominisq; suis pereunt;
nec majori probitate M. V. & Reip. se commenda-
vere Dani, quam ut in Borussia, militem conducentes
parum ab eo abfuerint, ut, licet non factionibus, tu-
multuariæ tamen inter gentis istius incolas, & Geda-
nensium præsidiarios pugnæ occasionem præbuerint.
Nam Danicus Minister sine consensu M. V. & Reip.
nonnullos officialium militiæ Poloniæ in partes Regis
sui pelliciat, curiose explorare nolui; non enim mihi
tanti videntur ea, quæ rumores de eò circumferunt, ut
aliquam sollicitudinem cuiuspiam injicere debeant; suffi-
cit Sueciam non alios milites conduxisse, nec conductu-
ram esse, quam eos, qui nullo sacramento militiæ M.
V. & Reip. obnoxii, sine ullius injuria, cujuscunq; ve-
lint signa licitè sequi queant. Salutare autem Consi-
lium M. V. & Reip. Danus suppeditat, monens, nè M.
V. inimicis suis ad oppugnandos amicos uti velit. A-
mici

micitia quam cum Poloniâ olim Dania coluit, ad usum
momentaneum composita fuit, statimq; evanuit, quam-
primum Dania metu suo & malo liberatam se vidit.
De inimicitia Sueciæ Poloniæq; dici potest, odiis eun-
dem terminum fuisse, qui armis, eaq; sospire adhuc Regia
Vasæorum Domo unde exorta fuerunt, vel saltem una
cum ipsa interiisse. Amicitia autem duorum horum
Regnorum valde alia est ratio, quandoquidem ejus ca-
usæ sunt perpetuæ & naturales. Hinc olim unanimis
harum gentium in mutuam tutelam & communia emo-
lumenta adversus alias, consensus, utriq; incrementa
fortunæ, eximia attulit, & manifestus in Carolum VIII
Sueciæ Norvegiæq; Regem Casimiri Poloniæ Regis af-
fectus Sueciæ amicitiam à Polonia Danicæ anteferri
debere, evidenti prudentiæ exemplo demonstravit. In-
dè Suecia ex momento conclusæ cum Polonia pacis re-
bus suis florentissimis, Poloniæ fidam animorum consi-
liorumq; ac virum, societate multotiens candidè ac
serio imò gratuito obtulit, utcunq; Reip. Poloniæ res
nonnunquam parum secundæ vel prosperæ esse vide-
rentur; Danis interea nullo conatu, studio, aut ope-
ra in commune consulentibus, hand aliter ac si nulla
Reip. Poloniæ Cura ad ipsos pertineret. Quantumli-
bet verò vel infelix temporum conditio, vel aliquid a-
liud obstiterit, quò minus circa intimius fœdus, Sueciæ
votis satisfaceret, aut Polonia fructu qui ex tam salutari o-
pere, certò oriturus erat, gauderet, adversaq; ista quæ
postea

postea sustinuit magna ex parte evitaret: vix tamen
nullum illustrius conspectiusq; toto terrarum orbe ar-
gumentum ad asserendam constantiam sinceri Sueciae
in Poloniam affectus, & demonstrandam Danorum
calumniam inveniri poterit. Proinde cum Suecia ni-
hil hoc ipso unquam quiesiverit unde Poloniae res, & o-
pes atteri diminuiq; sed potius crescere & amplificari
possent; satis id ipsum absolveret Sueciam ab omni su-
spicione aviditatis inflatibilis proferendorum termino-
rum, ejus illam infimulare Danum non pudet. Qua
moderatione Suecia cum hostibus transegerit, testis est
Germania cujus servatae mercedem exiguam Suecia re-
tulit. Quid autem de Dania sentiamus? Quam Suecia
intra Urbis unius mœnia bis coactam, paucarum parva-
rumq; Provinciarum jactura, ob non fluxam, vel tem-
porariam, sed perpetuam fidei inconstantiam & volu-
bilitatem mulctavit, mulctatam verò reliquarum usu bea-
torem quam antea reddidit, & tantum abest ut Suecia
Daniae incrementum aliquod inviderit ut potius ex pura
liberalitate nonnulla restituerit & adjecerit. Illa ve-
rò tanti beneficii immemor imò Regia quoq; domus
dudum oblita se Sueciae viribus, armis & opibus adju-
tam expulso Christiano II. Tyranno florentibus de-
in Regnis per secula imperasse uti saepe alias ita & nunc
quoq; Sueciae impares & immeritas ingrati animi vices
reddidit, & nuperrime quidem est, quod Sueciam spe
foederis intimioris oblata diu lactatam detinuerit, mox
ad

ad momenta fortunæ varia & præceptis, ad hostes Sueciae
nullam honestam ob causam, abrupto omnis juris
gentium commercio, deflexerit, ac demum inhumano
odio & asperitate bellum contra ipsam gerat in favo-
rem Electoris Brandeb. quo deteriore pejoremq; ho-
stem M. V. & Polonia nec habuit unquam nec habi-
tura est. Perpendat obsecro M. V. an ex re sit Reip. ut
militi ex auctoritate libertas concedatur, ad partes illas se-
se vertendi quæ ex avaritia, sævitia & cæco impetu ne-
gotiis ad se non pertinentibus contra fidem datam & so-
lennia fœdera sese immiscuerunt; pacis spem o-
mnem in Europa integrandæ jugularunt, Turcas in
M. V. & Remp. duriores reddiderunt, dum vel M. V.
debita subsidia abstulerunt, vel nè aliundè mitterentur
motibus suis in causa fuerunt, quosq; M. V. & Resp.
infensissimos est sentura hostes nisi DEus brevi Europæ
pacem restituat, vel M. V. opportuno tempore istum sibi
& Reipub. imminentem occupet & anteverrat. Retineat
itaq; quæso M. V. & Resp. copias suas, ipsarumq; utatur
ad recuperandas prout Danus svadet, provincias suas à
quibus Sueci, ad M. V. intercessionem meo ministerio ab-
stinuerunt, Borussiae scilicet Ducalem & Butaviensem
Lavenburgensem, Draheimiensemq; districtus, quos
partim fraude, partim vi & iniquis pactationibus Ele-
ctor. Brand. Reip. extorsit, nec tamen Conditiones
Fœderum implevit, quorum vigore indebita benefi-
cia adeptus est. In illum & socios personatos istos

D

M. V.

M. V. & Reip. amicos, reipsa hostes venenum pectore foventes, qui histrionum more sub vario schemate in scenam prodeunt & vespertilionum ritu, noctu circumvagantes, pestifero ambitu præsationibus, fraudibus & corruptionibus Rempub. hanc turbant, arma ultricia M. V. & Resp. vertant, & si majestas V. suam contra illos causam agere nolit, saltem evictorem Sveciæ præstet, foederis Olivenfis quod, ut & plura, Elector. Brandeb. nefarie fregit rupitq; neq; permittat M. V. militibus subditisq; suis tam turpi causæ patrocinari, qualem Dania & Elect. Brandeb. entur. Nam ut ut Svecia Paternas DEI castigantis manus senserit, manifestum tamen reddit Divina Nemesis gemina & memorabili Danorum clade, perfidiam & iniquitatem funestos sortiri eventus & verti posse momento res humanas, nisi justitia & æquitate nitantur.

Restat ut S. R. M. V. ex sincera devotione & pietate moneam nè Danis facile fidem habeat quippe non majorum tantum documenta & fides historiarum probant, Danos fide non servata Pœnos æmulari solere sed & poterit id ipsum probare negotium illud, de occupandis Belgarum Navibus in Portu Bergenfi Norvegico, inter Seren. Magnæ Britanniae Regis Ministrum & Daniam gestum, ubi Anglorum ingenio candori Danorum vafrities adeò imposuit, ut si inter privatos res acta fuisset, naufragium fidei Danos fecisse potius quam ex civili prudentia egisse existimari debeat.

beat. Parum melioris notæ sunt recentia in Seren.^a Hollatiæ Ducem Danorum commissa; imò bellum hoc, quod Svecis intulerunt Dani, evidentissimè orbi manifestum reddit, à nullis pejus quam à Danis præcepta fidei servandæ exemplo tradi posse; idque non tam procedere ex necessitate metuque cujus quam maxime capaces esse solent, qui non exploratis viribus suis temere vicinos aggrediuntur & amissâ virium suarum maximâ parte famam belli falsa veris assuendo tuentur, quam ex obliquo livore & invidia quâ Dani acutis oculis, Sveciæ fortunam limantes dum se frustra eam oppugnare sentiunt, ira & mœrore ad extrema acti, quasi propria pectora sua rodentes seipsos conficiunt. S. R. M. V. humilimè mihi quoq; roganda est, ut tam vanitatem minarum, quas Danus & socii passim scriptis suis tanquam flosculos inspergunt, heroico, vel contemptu, vel supercilio, despiciere quam inania promissi Danici, ad calcem memorialis adjecta, eò quo digna sunt risu explodere velit. Offert M. V. suppetias contra Turcas Danus, cum quo tamen non dissimulat se scire pacem hoc tempore M. V. inivisse. Nunquid ergò aliud agere potest, quam ut hoc ipso M. V. auctor sit, nè pacem & amicitiam colat, vel foedera servet, cum iis quibuscum in gratiam rediit, nisi ritu & more Danorum id est, ut foederibus, paci & amicitiae, nulla vis & integritas unquam extet, verum ut lites, bella & certamina ex ipsis pacis

pacis auspiciis oriantur ac resurgant, perversoq; ratio-
nis & naturæ ordine cunas à tumulis & originem à fine
suo moliantur. Exigua & tenuia porrò M. V. à Da-
nis auxilia expectet necesse est, cum non suis ipsemet,
sed sociorum viribus nitantur, quibus nunc fractis &
accissis querulis lamentationibus gementes, nova auxi-
lia per aulas Principum Germaniæ & apud Ordd. fœ-
derati Belgii mendicatum ire dicuntur.

Plura his addere supervacaneum existimo, certus
S. R. M. V. & Remp. Poloniæ ex Pietatis, Pruden-
tiæ & virtutis generosæ dictamine non verò ex impro-
bis Danorum & Brandenburgicorum suggestionibus, fi-
dem & fœdera, societatis humanæ vincula, metiri co-
lere, ac servare, consiliaq; sua eò dirigere, ut cedant in
DEi O. M. gloriam, Europæ tranquillitatem, ac Re-
gnorum Sueciæ Poloniæq;, perpetuam concordiam,
quâ uti utriusq; Regni vires, gloria & incolumitas pri-
scis olim temporibus floruerunt, atq; in adultâ felicita-
tem crevere, ita quoq; in posterum crescent vige-
buntq;, imò in ipsam durabunt
æternitatem.

Puncterne / 69.

Vppå hwilka Freden emellan Hans Kongl.
Mayst. aff Pohlen och Ottomanniske Porten
lyckeligen träffat worden.

I.

Ractaterne med Sal. Konung
Michael skola härmedh aldeles
olifwa vphåfne / om them skal
här effter åth intet meer wara at
tala / mycket mindre then ene eller then an-
dra Delen någre Conditioner ther aff sigh
til godo draga.

2.

Wthi Podolien behålla Turckarne
Kamint medh en wiß Omfres / som Ko-
nungaen them föreskrifwit / och ehuruwäl
Bassen ingen absolut Macht hafwer ofwer
dhessa Puncter at handla / så twiflar han
dock icke / at Kaysaren och dhen Ottoman-
niste